

КОНКУРЕНЦІЯ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

К.е.н., ас. Кубатко О.В., студент гр. Е-01 Романченко Я.В.

Конкуренція – потужний інструмент ринкової економіки, рушійна сила, яка примушує товаровиробників підвищувати ефективність виробництва, знижувати виробничі затрати, підвищувати якість продукції(товарів, робіт, послуг), прискорювати впровадження новітніх досягнень науки і техніки, проводити організаційні та структурні зміни в ході підприємницької діяльності. Ступінь розвитку економічної конкуренції є одним із вирішальних критеріїв розвиненості й цивілізованості ринкових відносин, розвитку підприємств.

Конкуренція (від лат. *concurrere* – «зіштовхуватися») – економічне суперництво, боротьба між підприємцями(суб'єктами господарської діяльності) за кращі умови виробництва і реалізації товарів та послуг із метою отримання якомога більшого прибутку [1].

Дослівно конкуренція в перекладі з латинської мови означає «зіштовхуватися», що характеризує боротьбу між товаровиробниками за найвигідніші умови виробництва і збуту продукції [2].

Отже, завдання конкуренції полягає в суперництві власників підприємств(ринкових суб'єктів) за реалізацію власних інтересів шляхом набуття економічних конкурентних переваг порівняно зі своїми суперниками [1].

Конкуренція є економічним змаганням виробників однакової продукції на ринку, спрямованим на залучення якомога більшої кількості споживачів, завдяки цьому - одержання максимальної вигоди. Це важливий засіб контролю в ринковій економіці. Дія конкуренції виявляється на основі ринкового механізму пропозиції та попиту і доводить побажання споживачів до підприємств - виробників продукції, а через них – до постачальників ресурсів. Саме конкуренція змушує виробників і постачальників ресурсів задовольняти побажання споживачів. Кожне підприємство прагне збільшити виробництво продукції, здійснюючи цей процес на засадах розширення. Однак це можливо лише за зниження ціни на продукцію до рівня витрат виробництва. Щоб досягти такого результату, конкуренція змушує підприємства активізувати роботу, спрямовану на впровадження у виробництво науково-технічних досягнень, застосовувати продуктивнішу й економічну техніку, енергоощадні технології, новітні методи організації виробництва та праці [3].

Конкуренція має як негативні, так і позитивні риси, зокрема:

Негативні риси конкуренції полягають у тому, що дрібні виробники витісняються великим капіталом: одні розоряються, інші збагачуються, посилюється соціальне і майнове розшарування населення, зростає безробіття, посилюється інфляція.

Позитивні риси конкуренції. Вона є рушійною силою ринкової економіки. В умовах конкуренції перемагає той, хто створює якісну продукцію при найменших витратах виробництва завдяки використанню науково-технічних досягнень, передової організації виробництва [4].

Економічної конкуренції нікому уникнути практично не вдається. Адже конкуренція є завжди і всюди, якщо справи доходять до розподілу економічних ресурсів.

В умовах ринкової економіки зібрати всю необхідну й повну інформацію про конкурента неможливо, проте доцільно ретельно аналізувати поточний стан конкурента, його конкурентну позицію в галузі, потенціал та стратегію його використання, а також цілі конкурента на коротко - та довгостроковий період.

Конкуренція є тим зовнішнім чинником, який спонукає кожного індивіда до максимального виявлення знань, навиків та вмінь щодо напрямів та способів застосування наявних в його розпорядженні факторів виробництва чи залучення їх зі сторони. Саме у цьому виявляється її особлива роль.

Конкуренція стимулює науково-технічний прогрес і підвищення ефективності виробництва. Оскільки конкуренція служить «зрівнювачем» цін, то можна зробити висновок, що при ринковому суперництві перемагатиме той, хто має товари високої якості і максимально низькою собівартістю. Для цього необхідно постійно оновлювати умови виробництва, витрачати великі капіталовкладення на вдосконалення техніки. В даний час зустрічається багато винахідливих підприємців, які готові піти на ризик при виробництві товарів із застосуванням нової технології [5].

1. Економічна теорія: Політекономія: Підручник/ За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2006. – 631 с.
2. Савчук В.К. Економічна теорія: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 520 с.
- 3.[Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://b-ko.com/book_267_glava_16_Контрольніпита.html
- 4.[Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://b-ko.com/book_388_glava_32_4_Конкуренція.html
5. Халінін С. Проблеми і пріоритети конкурентоспроможності економіки України. / С. Халінін // Економіст. – 2007. – №2. – С. 22–24.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 216-218.